

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

زگهواره تا گوردانش بجوی

صلیب سرخ و هلال احمر

تاریخچه

هانری دونان در ۸ مه ۱۸۲۶ در خانواده‌ای مذهبی در شهر ژنو دیده به جهان گشود . در زادگاه هانری دونان، پس از انتشار کتاب خاطرات سولفورینو تعدادی از افراد خیرخواه و سرشناس شهر ژنو از پیشنهادات وی استقبال نمودند و یک کمیته پنج نفره را تشکیل دادند. این کمیته در ۲۳ اکتبر ۱۸۶۳ با دعوت از ۱۶ کشور اجلاس را در ژنو برگزار نمود که براساس مصوبه اجلاس کمیته صلیب سرخ تأسیس گردد. صلیب سرخ که معکوس رنگهای پرچم کشور سوئیس زادگاه هانری دونان بود به احترام وی بعنوان نشان کمیته بین‌المللی انتخاب گردید. با تلاشهای هانری دونان و کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در جریان اجلاس سال ۱۸۶۴ در ژنو که با شرکت ۱۵ کشور اروپایی برگزار شد

اولین کنوانسیون ژنو در مورد کمک‌رسانی به مجروحین جنگ‌های زمینی به تصویب رسید.

در جنگ سال ۱۸۷۰ میان آلمان و فرانسه که بمحاصره پاریس انجامید، هانری دونان ضمن سازماندهی و جمع‌آوری کمک‌های مردمی و انتقال پتو و غذا به جبهه‌ها، به مجروحین جنگ کمک نمود تا از منطقه درگیری خارج شوند و سال بعد کمیته بین‌المللی صلیب سرخ به سرپرستی دونان اسامی اسراء جنگ را اعلام نمود و خانواده‌های آنان را از نگرانی خارج ساخت در سال ۱۸۷۵ نام کمیته به "کمیته بین‌المللی صلیب سرخ" تغییر یافت.

در سال ۱۸۷۶ دولت عثمانی بجای استفاده از نشان صلیب سرخ از معکوس رنگ‌های پرچم خود یعنی هلال احمر در زمینه سفید برای جمعیت ملی خود استفاده کرد که بعدها بسیاری از کشورهای اسلامی آن را بعنوان نشان جمعیت ملی خود بکار بردند. هانری دونان در سال 1901 اولین جایزه صلح نوبل را بخاطر تلاش‌های

بشردوستانه‌اش دریافت داشت و در سی‌ام اکتبر سال ۱۹۱۰ در سن ۸۲ سالگی در گذشت. روز تولدهانری دونان یعنی هشتم ماه مه برابر با

۱۸ اردیبهشت همه ساله بعنوان روز جهانی صلیب سرخ و هلال احمر گرامی داشته می‌شود.

دولت ایران در سال ۱۳۰۱ جمعیت ملی خود را تأسیس نمود ولی بجای استفاده از نشان صلیب سرخ و یا هلال احمر علامت شیر و خورشید سرخ را بعنوان نشان جمعیت خود انتخاب کرد. با تلاشها و پیگیری متمادی دولت و جمعیت ایران سرانجام علامت شیر و خورشید در کنفرانس ژنو در سال ۱۹۲۹ بعنوان نشان سوم مورد حمایت بین‌المللی، به تصویب رسید. از آن پس سه نشان صلیب سرخ، هلال احمر و شیر و خورشید سرخ بعنوان نشانهای رسمی بین‌المللی شناخته شده و نهایتاً در متن کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو مصوب ۱۹۴۹ بعنوان نشانهای سه گانه بین‌المللی که تحت حمایت حقوق بین‌الملل بشردوستانه قراردارد به تصویب رسیدند . پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال ۱۳۵۹ دولت ایران با ارسال نامه‌ای به دولت سوئیس بعنوان امین و نگاه دارنده قراردادهای چهارگانه ژنو اعلام نمود که استفاده از شیر و خورشید سرخ را به تعلیق درآورده و بجای آن از نشان هلال احمر استفاده خواهد نمود. از آن پس جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تغییر نام داد .

با گسترش ارتباطات بین‌المللی و توجه بیشتر به مسایل اجتماعی و بهداشتی در اوایل

قرن بیستم، تعدادی از کشورها به فکر تأسیس تشکیلات جدیدی در داخل صلیب سرخ افتادند. به پیشنهاد رئیس صلیب سرخ آمریکا، هانری دیویسون، و جهت یاری رسانیدن به جمعیت‌های ملی در زمینه بلایا و سوانح طبیعی و نیز خدمات بهداشتی و اجتماعی، اتحادیه جمعیت‌های ملی صلیب سرخ در سال ۱۹۱۹ در شهر پاریس تأسیس گردید که با افزایش کشورهای عضو این اتحادیه در سال ۱۹۹۱، به فدراسیون بین‌المللی جمعیت‌های صلیب سرخ و هلال احمر تغییر نام داد فدراسیون بین‌المللی امروزه با عضویت جمعیت‌های ملی ۱۷۸ کشور جهان و بعنوان بزرگترین سازمان بشردوستانه جهان در سطوح بین‌المللی، منطقه‌ای، ملی و محلی به کمک مردم آسیب‌دیده از بلایا و سوانح می‌شتابد و جمعیت‌های ملی را در زمینه خدمات بشردوستانه و توسعه سازمان یاری می‌دهد .

تاریخچه نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر

در سال ۱۸۵۹ میلادی به دنبال نبرد سخت میان سپاهیان فرانسه و اتریش در سولفرینو (محلی در شمال ایتالیا) ، هانری دونان با دیدن صحنه های این جنگ پیشنهاد

تاسیس یک جمعیت امدادی داوطلب را داد . وی با دعوت از ۱۶ کشور اروپایی صلیب سرخ را تاسیس کرد و به همین علت هانری دونان را پدر صلیب سرخ می دانند.

در سال 1876 میلادی کشور ترکیه علامت هلال احمر را روی زمینه سفید که معکوس رنگهای پرچم کشور ترکیه است به عنوان آرم جمعیت خود انتخاب کرد .

در ایران اولین گروه امداد ارتش بود و با علامت شیر و خورشید که در سال ۱۳۰۱ توسط دولت ایران پیشنهاد شده بود و در سال ۱۳۰۸ (۱۹۲۹ میلادی) به همراه علائم صلیب سرخ و هلال احمر به رسمیت شناخته شد. پس از انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۶۰ علامت شیر و خورشید سرخ ایران از علائم حذف و به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تغییر کرد .

صلیب سرخ و هلال احمر یک سازمان جهانی است که تمام جمعیت‌های آن مقامی یکسان دارند و مسئولیتها و وظایف مشترکی را در کمک به یکدیگر دنبال می کنند .

در سال ۱۸۶۳ میلادی به احترام هانری دونان علامت صلیب سرخ روی زمینه سفید که معکوس رنگهای پرچم کشور سوئیس زادگاه وی است به عنوان علامت مشخصه کمیته صلیب سرخ انتخاب شد.

صلیب سرخ و هلال احمر بزرگترین سازمان بشردوستانه دنیا در سال ۱۸۶۳ انجمن سلامت عمومی ژنو توسط پنچ شهروند سوئیسی تاسیس شد. این افراد تحت تاثیر کتابی از هنری دونانت (Henry Dunant) که عقاید بشردوستانه وی را درباره پرستاری و مراقبت از بیماران و مجروحین جنگی بیان می کرد، اقدام به تأسیس انجمن خود نمودند. در کتاب دونانت پیشنهاد شده بود که خدمت به آسیب دیدگان و نظامیان زخمی، فعالیتی بی طرف محسوب گردد .

نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر

الف- مبدأ پیدایش و علائم آن

در سال ۱۸۵۹ م. جنگی بین سربازان فرانسوی و اتریش در حوالی سولفرینو شروع شد. به طوری که بعد از ۱۶-۱۵ ساعت ۴۰۰۰۰ کشته و زخمی به جای گذاشت.

در سال ۱۲۴۱ ه.ش یک تاجر سوئیسی نیکوکار به نام هانری دونان به شهر کاسپین لیوان در ۴ کیلومتری سولفرینو رسید. وقتی آن صحنه های دلخراش را مشاهده کرد ، اوتحت تأثیر گرفتارگرفت و تصمیم گرفت برای نجات جان مجروحان جنگ کاری بکند. او خاطرات خود را در کتابی به نام « یاد سولفرینو » نوشت ، که از وضع زخمی ها و آسیب

دیدگان در آن کتاب مطالبی را بیان کرد و یاد آور شد که ایجاد یک سازمان مقدس و بین المللی برای کمک به سربازان زخمی لازم است ، کمیته بین المللی صلیب سرخ بوجود آمد.

در سال ۱۸۶۳م. نمایندگان ۱۶ کشور در ژنو گرد هم آمدند و با کوشش های رونان و

یارانش این کمیته برای اولین بار تشکیل شد و در سال بعد به رسمیت شناخته شد.

قراردادهای چهارگانه ژنو براساس احترام به شخص و حیثیت انسان تدوین شد و حافظ

حقوق مجروحین و بیماران و اسیران و افراد بی طرف در زمان وقوع جنگ می باشد.

تاکنون ۱۸۵ کشور از جمله دولت ایران به این قرارداد ملحق شدند. این جمعیت در سال

۱۳۰۲ه.ش به نام جمعیت شیروخورشید درکشور ما تأسیس شد. در سال ۱۳۵۹ این

جمعیت به جمعیت هلال احمر تبدیل شد.

علائم صلیب سرخ و جمعیت هلال احمر

در سال ۱۲۴۲ه.ش برای تجلیل از هانری دونان و احترام به زادگاه او (سوئیس) که

اولین کنفرانس این سازمان را تشکیل دادند. علامت صلیب سرخ روی زمینه ی سفید که

معکوس رنگ های پرچم کشور سوئیس بود ، به عنوان علامت مشخصه ی حرکت صلیب

سرخ انتخاب شد. در سال ۱۲۵۵ه.ش. (۱۸۷۶م.) به دنبال جنگ روسیه و عثمانی ، دولت

روسیه و عثمانی اعلام داشت به جای صلیب سرخ روی پارچه ای سفید به کار خواهد

گرفت که معکوس رنگ های پرچم روسیه و عثمانی است. این علائم در سال ۱۳۰۸ ه.ش به

عنوان علائم امدادی دارای مصونیت به رسمیت شناخته شد. علائم فوق الذکر که مورد

حمایت قراردادهای ژنو می باشند ، دارای محتویات فرهنگی بوده و مفهومی مذهبی به طور

مستقیم ندارد. باید یادآور شد که برای مسلمانان اندیشه های هانری دونان که در وجود

صلیب سرخ بین المللی شناخته می شود تازگی ندارد. به خاطر این که در ۱۴۰۰ سال قبل

و حتی پیش از آن راه انبیاء و اولیاء الهی اصول حیات بخش انسانی را به ما آموخته

است. همچنین برای ما مسلمانان آیه ی شریفه ی « تعاونوا علی البر والتقوی ولا تعاونوا

علی الاثم و العدوان و اتقواالله شدید العقاب » و پیرامون آن نیز دستورات انفاق و خیرات

و ایثار و روح اخوت و و اصول انسان دوستانه را به طور وسیع تر و عمیق تر مطرح

نموده است. به طوری که این اصول انسان های ایثارگر پرورش می دهد که سرا در

خدمت خلق خدا باشد.

ب- اصول اساسی هفتگانه ی صلیب سرخ و هلال احمر

کاملاً با مفاهیم و معیارهای انسانی ما مطابقت دارد و تا حدود زیادی از همین مفاهیم

و معیارهای الهی الهام گرفته است. این اصول در سال ۱۳۴۹ به تصویب رسید و در تمام

فعالیت های صلیب سرخ و هلال احمر راهنما بوده و در هر شرایطی لازم الاجرا می باشد

که شامل :

۱- انسانیت و بشر دوستی : هدف صلیب سرخ و هلال احمر حمایت از حیات و

سلامت انسان ها ، ضمانت احترام به حقوق بشر، تشویق تفاهم ، دوستی و همکاری

متقابل و برقراری صلح پایدار میان انسان هاست.

۲- بی غرضی : هیچ نوع تبعیضی نسبت به ملیت ، نژاد ، مذهب ، اعتقادات ، طبقه و

نظرگاه سیاسی قائل نمی شود و تلاش آن به منظور تسکین آلام انسان های رنجور و

دردمند است و حق تقدم با کسانی است که دارای مبرم ترین مشکلات هستند.

۳- بی طرفی : اطمینان عمومی در منازعات و اغتشاشات ، مسائل سیاسی، نژادی و

عقیدتی کمال بی طرفی را رعایت می کنند.

۴- استقلال : یک سازمان مستقل است. جمعیت های ملی در عین حال به عنوان

سازمان های انسان دوستانه در خدمت کشورهای مطبوع خود هستند و مطابق با قوانین

مربوطه عمل می کنند. باید طوری استقلال داشته باشند که در هر زمانی بتوانند طبق این

اصول عمل نمایند.

۵- خدمت داوطلبانه : خدمتی داوطلبانه است و هیچ تمایلات سودجویانه ندارد.

۶- وحدت و انحصار : در هر کشوری یک جمعیت صلیب سرخ و هلال احمر می تواند

وجود داشته باشد که رو به همگان گشوده شده است. صلیب سرخ و هلال احمر هر

کشور کمک های امدادی خود را باید در اقصی نقاط کشور در اختیار قرار داده و کلیه ی

کشورها را تحت پوشش داشته باشد.

۷- جهان شمولی : صلیب سرخ و هلال احمر یک سازمان جهانی است که تمام جمعیت

های آن مقام یکسان دارند و وظایف مشترکی را در کمک به یکدیگر دنبال می کنند.

فدراسیون بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر پس از پایان جنگ جهانی اول در

پاریس تشکیل شد. در سال ۱۳۶۰ نام اتحادیه به نام اتحادیه های جمعیت های صلیب

سرخ و هلال احمر و در سال ۱۳۷۰ فدراسیون بین المللی تبدیل شد.

همان طور که از نام این سازمان برداشت می شود کلیه ی جمعیت های ملی صلیب

سرخ هلال احمر که هر کدام در تصمیمات فدراسیون شریک و سهم هستند. فدراسیون

سازمان مستقل ، غیرسیاسی ، غیر دولتی و غیر نژادی ، غیر مذهبی ، خصوصی و بی

طرف است. مقر فدراسیون در ژنو بوده و علامت آن هلال احمر و صلیب سرخ در داخل

یک مربع مستطیل قرار دارد (با زمینه ی سفید) .

هدف کلی فدراسیون

الهام بخشیدن ، تشویق و کمک در تصحیح و گسترش کلیه ی اشکال فعالیت - های
بشر دوستانه توسط جمعیت های ملی به منظور جلوگیری و تسکین آلام بشری و بدین
وسیله کمک به حفظ و اشاعه ی صلح در جهان است. بودجه ی عالی فدراسیون در سال
۱۹۹۳ حدود ۳۰۰ میلیون فرانک فرانسه بوده است.

اهداف سازمان هلال احمر

- ۱- تلاش برای تسکین آلام بشری و ضمانت احترام به حقوق بشر.
- ۲- کوشش در جهت برقراری دوستی و تفاهم متقابل و صلح پایدار میان ملت‌ها.
- ۳- حمایت از زندگی و سلامت انسان ها.

نقش و وظایف هلال احمر

- ۱- ارائه خدمات امدادی در هنگام بروز حوادث طبیعی مثل زلزله.
- ۲- ارائه کمک‌های اولیه در حوادث غیرمترقبه و پیش بینی نشده به وسیله ی امداد گران.
- ۳- کمک به امر توانبخشی و ارائه ی خدمات اجتماعی در جهت تسکین آلام گان و ایجاد
حس تعاون و همکاری. (امور توانبخشی مثل مرکز فنی ارتوپدی که در زمینه ی وسایل
کمکی معلولین و دست و پای مصنوعی فعالیت دارد.)

۴- ارسال کمک و اعزام عوامل امدادی و درمانی به بسیاری از کشورها در صورت

لزوم.

۵- تلاش در جهت تسکین آلام بشری و کمک به امر سلامت جامعه.

۶- ارائه امور جوانان جمعیت و توسعه ی مشارکت جوانان در امر تصمیم گیری ها و

فعالیتها به منظور آماده ساختن آنان در انجام خدمات امدادی و عام المنفعه.

۷- برنامه ریزی و اقدام در جهت آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح آموزشی.

۸- کمک به تیم دارو و وسایل و تجهیزات پزشکی مورد نیاز مراکز بهداشتی و درمانی.

تعریف کمک های اولیه

مراقبتها و مجموعه اقداماتی هستند که هنگام وقوع حادثه یا سوانح برای تقلیل سطح

ضایعات ، جلوگیری از مرگ ، کم کردن درد و اضطراب بیمار انجام می گیرد و همچنین

به منظور پیشگیری از پیشرفت سطح ضایعات و جلوگیری از عوارض سوء بعدی ناشی

از سوانح تا قبل از رسیدن به پزشک یا رسیدن شخص مصدوم یا مجروح به مراکز

درمانی توسط افراد پزشک.

اهداف آموزش کمک های اولیه

۱- نجات و زنده نگه داشتن مصدوم یا بیمار.

۲- پیشگیری از صدمات بیشتر.

۳- جلوگیری از حوادث بعدی سوء بعدی قبل از رسیدن به مراکز درمانی توسط افراد

غیر پزشک.

۴- نحوه استفاده صحیح از کیف کمک های اولیه.

سیستم خدمات اورژانس پزشکی

این سیستم به صورت اورژانس های شهری و در قالب ارائه خدمات آمبولانسی توسط وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی به اجرا در می آید. در کشور ما این خدمات از طریق تلفن ۱۱۵ به طور رایگان در اختیار قرار می گیرد و علاوه بر انجام خدمات اولیه پزشکی، پذیرش بیماران را در بیمارستان ها میسر می سازد. ارائه کمک های اولیه باید قبل از رسیدن اورژانس آغاز گردد و با رسیدن اورژانس، می بایست وظیفه اصلی مراقبت ها به آنها سپرده شود. به کسی که کمک های اولیه پزشکی را به صورت حرفه (EMT) ای ارائه می دهد، تکنسین گویند.

نقش و وظایف امدادگر در صحنه آسیب

به هر فرد دوره دیده داوطلب یا مأمور که اقدام به ارائه کمک های مورد نیاز نماید، امدادگر گفته می شود. او به عنوان یک فرد کمک دهنده می تواند وظایف متعددی را در

صحنه ی آسیب بر عهده گیرد. این وظایف و نقش ها بسته به نوع و شرایط حادثه به شرح زیر متفاوت می باشند.

- ۱- رسیدگی سریع و مناسب به مصدومین موجود در صحنه آسیب یا بیماران ؛
- ۲- حفاظت از سلامت خود ؛
- ۳- حفاظت و ایمنی صحنه آسیب ؛
- ۴- درخواست کمک از مراجع ذیصلاح (اورژانس ، آتش نشانی ، هلال احمر ، پلیس و ...) ؛
- ۵- مشارکت در انجام عملیات جستجو و نجات
- ۶- دست یابی به مصدوم و رهاسازی وی ؛
- ۷- انجام ارزیابی مصدوم و سانحه ؛
- ۸- اجرای کمک های اولیه و اقدامات ضروری ؛
- ۹- انتقال مصدوم (در صورت لزوم) ؛
- ۱۰- هدایت اطرافیان و نظاره گران به انجام اقدامات ضروری (مدیریت صحنه) ؛
- ۱۱- کنترل فعالیت ها و اقدامات اطرافیان و نظاره گران صحنه آسیب ؛
- ۱۲- کمک به پرسنل اورژانس و سایر نیروهای امدادی (در صورت لزوم) ؛

۱۳- مکتوب سازی اقدامات و مراقبت های انجام شده ؛

۱۴- اطلاع رسانی ؛

۱۵- حمایت روانی از آسیب دیدگان ؛

۱۶- پشتیبانی عملیات ؛

۱۷- ارتقاء سطح معلومات و مهارت های خود و اطرافیان ؛

۱۸- رعایت فرهنگ و اصول غالب بر منطقه ؛

۱۹- عدم دخالت در امور پزشکی ؛

۲۰- مکتوب سازی اقدامات ؛

خصوصیات امدادگر

امدادگران جهت ارائه بهتر کمک های اولیه به مصدومین ، باید ویژگی زیر را داشته

باشد :

۱- داشتن اطلاعات کافی و مهارت های لازم جهت انجام کمک های اولیه

۲- حفظ خونسردی در حین مواجهه با صحنه آسیب و مصدومین

۳- سرعت عمل در کار که این امر برای رسیدگی به عوامل تهدید کننده زندگی پراهمیت

می باشد

۴- داشتن ابتکار عمل و حداکثر استفاده از حداقل وسایل موجود

۵- تسلی بخشیدن به مصدومین و حمایت روانی از آنها

۶- رعایت فرهنگ غالب منطقه آسیب و پایبندی به تعالیم مذهبی و ارزش ها

۷- شناخت محدوده فعالیت خود و عدم دخالت در امور پزشکی

۸- آراسته بودن ظاهر و برخورد مناسب

نحوه برخورد و ظاهر امدادگر

به عنوان یک امدادگر می بایست همواره وضع ظاهری ، برخوردها و رفتارهای خود را

مورد بررسی مجدد قرار دهید. همچنین اقدامات و کمک های اولیه ارائه شده به

مصدومین را مرور نمایید ، زیرا حرفه ای عمل کردن در صحنه آسیب ، بر موفقیت شما به

عنوان یک امدادگر می افزاید.

چون معمولاً به عنوان اولین فرد دوره دیده وارد صحنه آسیب می شوید ، ضروری

است که خونسرد و موقر باشید ، در غیر این صورت ، مطمئناً توان فکر- کردن از شما

گرفته شده و دست به اقدامات غیر ضروری و اشتباه خواهید زد.

دربرخورد اول با مصدوم هوشیار ، نام و نام خانوادگی ، واحد اعزام کننده و ضرورت

اقدامات خود را برای او تشریح نمایید و همواره موقر و حرفه ای عمل کنید.

پوشیدن لباس فرم سازمانی و آراسته بودن ظاهر به شما در معرفی خود و کسب

رضایت یا اجازه از اطرافیان مصدوم کمک خواهد کرد.

سپس قبل از اقدام به هر کاری باید از مصدومین برای لمس بدنشان رضایت یا اجازه

اخذ شود. این نکته در تمام دنیا به عنوان یک شرط اساسی مطرح می باشد که لمس بدن

مصدوم هوشیار بدون کسب رضایت از او یا اجازه از اطرافیانش مجاز نیست ، هر چند

لازم به توضیح است که کسب رضایت یا اجازه از مصدوم بی هوش با توجه به ضرورت

انجام اقدامات فوری برای ایشان ، لزومی ندارد.

واکنش به استرس ها

حادثه همواره با استرس های شدیدی برای امدادگران ، مصدومین و اطرافیانش همراه

می باشد. دیدن صحنه های مرگ ، جراحات شدید یکی از خشن ترین صحنه هایی است

که امدادگر تجربه می کند و ممکن است تأثیرات زیادی در روان و رفتارهای امدادگر و

اطرافیان مصدوم به جای گذارد. لذا در کنار هر تیم امداد و نجات حضور یک روانشناس

ضرورت می یابد.

تأثیر استرس بر مصدومین زنده

متنوع بوده و به شرح زیر طبقه بندی می شود :

۱- مرحله انکار (نه من!) : در اولین مرحله از واکنش های طبیعی نسبت به استرس ،

مصدوم از پذیرش رخداد سانحه سربازمی زند و اظهاراتش نشان می دهد که اصولاً

او معتقد به بروز سانحه نیست و خود سانحه را رد می کند. (به یاد داشته باشید که این

یک واکنش طبیعی به شمار می آید.)

۲- مرحله عصبانیت (چرا من؟) : دومین مرحله از واکنش های طبیعی نسبت به

استرس بوده و ممکن است شما هدف عصبانیت مصدوم یا اطرافیان و بستگان وی قرار

گیرید. به دفاع نپردازید ، زیرا این خشم ناشی از شرایط محیطی بوده و به خاطر عملکرد

شما نمی باشد. فراموش نکنید که می بایست طاقت تحمل کردن این شرایط را داشته

باشید ، درغیراین صورت نمی توانید به طور مؤثر کمک های اولیه را ارائه نمایید و هرگز

عصبانی نشوید. به یاد داشته باشید که عصبانی شدن مصدوم یا اطرافیانش در جریان

استرس ها ، واکنش طبیعی است.

۳- مرحله چانه زنی (باشد ، اما ...) : در سومین مرحله از واکنش های طبیعی نسبت

به استرس ، پذیرش مرگ خود یا آشنایان به کندی انجام می گیرد. اگر با فردی در این

مرحله مواجه شدید ممکن است کمی در پذیرش شرایط مقاومت کند.

۴- مرحله افسردگی (آه ...) : در این مرحله فرد رفتار گوشه نشینانه ، ناامیدی و تمایل

به خودکشی از خود نشان می دهد که همراه با از دست رفتن اشتها و میل به زندگی

است.

۵- مرحله پذیرش واقعیت (باشد ...) : در آخرین مرحله از واکنش های طبیعی نسبت

به استرس ها ، فرد بتدریج تمام واقعیت را درک می کند.

لازم به توضیح است که سرعت عبور از تمام این مراحل متفاوت بوده و در هر فرد از

الگویی خاص پیروی می کند. این مراحل در مورد مصدومینی که در یک صحنه حادثه

دیگرافتاده و امکان رهاسازی آنها وجود ندارد و در حال مرگ هستند،

به وضوح مشهود است.

علائم استرس

۱- افزایش تعداد ضربان قلب

۲- افزایش تعداد تنفس

۳- افزایش فشار خون

۴- گشاد شدن عروق پوست (پوست سرد و مرطوب)

۵- مردمک های گشاد

۶- افزایش قند خون

۷- افزایش انقباض عضلات

۸- کاهش خون رسانی به لوله گوارش (سوء هاضمه)

نحوه رسیدگی به فردی که عزیزی را از دست داده است

در جریان مرگ عزیزان یا ابتلا به بیماری شدید و جراحات ، احتمال بروز ناراحتی های

زیر بیشتر است.

۱- خشم و عصبانیت

۲- افسردگی

۳- درد اعضا

۴- اضطراب

۵- احساس گناه

۶- ترس بی مورد

۷- وابستگی

۸- ناهنجاریهای روانی

۹- شب ادراری

برخورد مناسب با فردی که عزیزی را از دست داده ، نیازمند دانستن نکات ظریف و مهمی بوده که در صورت غفلت ، جبران ناپذیر است. نحوه مکالمه با فرد داغدار در جدول زیر آورده شده است. در رویایی با این افراد هیچ گاه نباید مانع از شرکت آنها در مراسم خاکسپاری ، دیدن روی متوفی ، گریه و تألم آنها شوید ، ولی در نظر داشته باشید که کوبیدن سر به زمین و دیوار ، پاشیدن خاک بر سر و صورت نمی توان جزء واکنش های طبیعی قلمداد کرد. تنها موردی که در سوانح ترجیح داده می شود که اقوام و بستگان روی متوفی شان را نبینند هنگامی است که بدن متوفی به شدت آسیب دیده و منظره نامناسبی پیدا کرده باشد.

نگویید	بگویید
اجازه دهید ، اوضاع بهتر می شود.	خدا رحمت کند.
تو باید زندگی ات را ادامه دهی.	واقعاً پذیرش آن سخت و دردناک است.
شما می توانید همسر یا فرزند دیگر داشته باشید.	احساسات خود را با دیگران در میان بگذارید.
تو تنها کسی نیستی که عزیزی از دست داده ای.	چند لحظه با من درباره احساسات صحبت کن.
علی رغم نبود چند نفر ، زندگی ادامه می یابد.	اگر می خواهی گریه کنی ، ایرادی ندارد.
می دانم چه رنجی می کشی !	همه از خداهستند و بسوی او می روند.

مصاحبه و گرفتن شرح حال

ابتدا خود را به عنوان امدادگر دوره دیده به مصدوم و اطرافیان او معرفی کنید و

اعتماد مصدوم را برای انجام معاینه یا کمک های اولیه به دست آورید. (دقت کنید زمان

زیادی را صرف این کار نکنید (شرح حال معمولاً با پرسش در مورد مشخصات مصدوم

(نام و نام خانوادگی مصدوم ، سن ، جنس ، آدرس) شروع می شود. چون قبل از ارائه

کمک های اولیه رضایت اطرافیان مصدوم نیز مطرح می باشد ، به همین دلیل نام و نام

خانوادگی شاهدان حادثه را نیز منظور نمایید. سپس شکایت اصلی مصدومین هوشیار را

سؤال کنید ، بدین منظور می توان از سؤالات بازمانند « چه شده ؟ یا مشکل شما چیست

؟ » استفاده نمایید. پس از پرسش به مصدوم وقت بدهید تا در این رابطه صحبت کند و

صحبت او را قطع نکنید ، مگر اینکه از مسیر مورد بحث خارج شود. بیشترین شکایات

اصلی ، درد و یا اختلال کارکرد اعضا می باشد.

بعد از پیدا کردن شکایت اصلی - اگر زمان اجازه دهد - دو روش به شما کمک می کند

که مشکل مصدوم را مشخص می کند :

۱- گرفتن یک شرح حال به روش

S-A-M-P-L-E

۲- در صورتی که درد ، یکی از شکایات اصلی باشد ، بکاربردن روش

P-A-I-N به عنوان راهی برای شرح درد مصدوم میباشد.

کمک های اولیه

هنگامی که به نظرمی رسد فرد در حال غش کردن است یا خود بیمار نکر می کند که

ممکن است به زودی غش کند ، دو کار انجام دهید :

۱- از افتادن و سقوط فرد جلوگیری کنید.

۲- فرد را طاق باز کنید و پاهایش را ۲۰ تا ۳۰ سانتی متر بالا نگه دارید.

اگر بیمار غش کرد و یا پیش بینی کردید که غش می کند :

۱- فوراً او را به پشت بخوابانید و پاهایش را ۲۰ تا ۳۰ سانتی متر بالا نگه دارید.

۲- اگر شروع به استفراغ کرد ، فرد را به پهلو بچرخانید تا راه تنفسی او باز بماند.

۳- لباسهای تنگ را آزاد کنید.

۴- اگر بیمار به زمین افتاده است به دنبال صدمات ثانویه او بگردید.

۵- پارچه ای را با آب خنک آغشته کنید و با آن پیشانی و صورت فرد را مرطوب

نمایید.

۶- آب را روی صورت بیمار نپاشید زیرا خطر آسپیراسیون وجود دارد.

۷- املاح بودار یا آمونیاک به کار نبرید زیرا سوختگی مخاط تنفسی می دهد.

۸- از سیلی زدن به صورت بیمار به منظور بهوش آوردن وی خودداری کنید.

۹- تا قبل از بهبودی کامل اجازه نوشیدن به مصدوم ندهید.

غش بیماری نیست بلکه علامتی از بیماریهای مختلف به شمار می آید. در جریان غش

بیمار به سرعت هوشیاریش را باز می یابد و لی اگر مصدوم یکی از شرایط زیر را داشته

باشد نیاز به انتقال سریع به مراکز درمانی و مراقبت پزشکی دارد :

۱- بالای ۴۰ سال سن داشته باشد.

۲- حملات مکرر بیهوشی داشته باشد.

۳- بعد از ۵ - ۴ دقیقه بهوش نیاید.

۴- در حالت نشسته یا خوابیده هوشیاریش را از دست بدهد.

۵- غش بدون علت واضح.

توصیه های لازم در هنگام زلزله

۱- وحشت نکنید ، زلزله چند ثانیه بیشتر طول نمی کشد (کمتر از یک دقیقه) لذا

نگریزید.

- ۲- در لرزش های ضعیف سعی کنید به زیر میز یا نیمکت های مقاوم پناه ببرید.
- ۳- در لرزش های شدید ، چهارچوب درها و یا ستون های قوی خانه را محکم نگه دارید تا زلزله متوقف شود.
- ۴- در صورت توقف لرزش ها ، درها را باز کنید و از داخل فضای سقف دار یا خطرناک خارج شوید.
- ۵- مراقب ریزش های شکسته از ارتفاع های بالاتر ، سقوط اشیاء و آتش سوزی باشید.
- ۶- اگر در هنگام لرزش در راه پله بودید محکم نرده را بگیرید و بیهوده ندوید.
- ۷- چنانچه در مکان های عمومی بودید به سمت درهای خروجی هجوم نبرید.
- ۸- اگر در وسیله نقلیه در حال حرکت بودید ، آن را با احتیاط در گوشه ای پارک کنید و در نقطه ای پناه بگیرید.
- ۹- چنانچه در ساحل بودید از ساحل فاصله بگیرید و به مناطق مرتفع بروید زیرا ممکن است موج های بلند وارد ساحل شود.
- ۱۰- در صورتی که از نظر زمانی فرصت داشتید ، جریان برق ، آب و گاز را قطع کنید.
- ۱۱- لازم است برای آمادگی در مقابل رویدادهای ناگهانی وسایل زیر را همراه داشته باشید :

رادیو ، اوراق بهادار ، بیمه نامه ، شناسنامه ، کارت ها ، دفترچه تلفن ، کیف- کمک های

اولیه ، داروهای مورد نیاز ، چراغ قوه ، کپسول آتش نشانی و کمی آب و غذای کنسرو

شده.

آمادگی های مورد نیاز

۱- وضع قوانین مربوط به استحکام سازه ها در جامعه مانند آیین نامه ۲۸۰۰.

۲- وضع قوانین مربوط به کاربری زمین های شهری.

۳- تغییر مکان جوامع نزدیک به کانون های حادثه.

۴- افزایش آگاهی عمومی و گسترش برنامه های آموزشی مقابله با زلزله.

۵- تکمیل نشان گرهای پیش بینی زلزله.

مشخصات زلزله

۱- زلزله از قبل خبر نمی کند یعنی هشدار قبلی ندارد ، با این وجود در جریان زلزله

های شدید ، پس لرزه ممکن است روی دهد و این پس لرزه ها به صورت هشدار برای

زلزله بزرگ بعدی محسوب می شود.

۲- وقوع آن بسیار سریع اتفاق می افتد. زلزله به طور متوسط کمتر از یک دقیقه طول

می کشد.

۳- عموماً مناطق زلزله خیز ، مشخص و از پیش شناخته شده می باشد.

۴- اثرات عمده زلزله شامل لغزش زمین و شکستگی لایه های زمین بوده و خسارات

اساسی ای به شریان های حیاتی و زیرساختارها وارد می آورد.

نکته : از احداث ساختمان در مناطق زیر بپرهیزید :

۱- در نزدیکی گسل ها.

۲- در لبه پرتگاه ها و شیب ها.

۳- در مجاورت دیوارهای حایل غیر مقاوم.

۴- در مجاورت ساختمان های غیر مقاوم.

۵- در تماس با ساختمان های بلند.

۶- در زمین های سست.

صلیب سرخ و هلال احمر

در سال ۱۸۶۳ صلیب سرخ و هلال احمر بزرگترین سازمان بشر دوستانه دنیا انجمن سلامت عمومی ژنو توسط پنچ شهروند سوئیسی تاسیس شد. این افراد پرستاری و مراقبت از بیماران و مجروحین جنگی بیان می کرد، اقدام به تاسیس انجمن خود نمودند. در کتاب دونانت پیشنهاد شده بود که خدمت به آسیب دیدگان و نظامیان زخمی، فعالیتی بی طرف محسوب گردد.

بنیان این انجمن عبارتند بودند از :

هنری دوفور (۱۷۸۷-۱۸۷۵) ژنرال سوئیسی که در سال اول فعالیت انجمن به عنوان رئیس انجمن، و از آن پس به عنوان رئیس افتخاری باقی ماند. گوستاو مویزر (۱۸۲۶-۱۹۱۰) وکیل جوان و باهوش که تمامی عمر خود را در خدمت صلیب سرخ و گسترش سازمان صرف نمود. لوئیس آپیا (۱۸۱۸-۱۸۹۸) و تئودور ماینویر (۱۸۰۶-۱۸۶۹)، وهنری دونانت که پزشکی با وسعت نظر بوده و سعی بر کاهش دردهای نوع بشر داشتند.

به واسطه تیزهوشی و درایت مویزر، کمیته در اکتبر ۱۸۶۳ طی فراخوانی بین المللی از ۱۶ کشور دعوت به عمل آورد تا نسبت به حصول توافقی بر اصول و باورهای کمیته در مورد حمایت از مجروحان جنگی، اقدام کرده و باورهای بشردوستانه خود را به رسمیت شناسند. کمیته همچنین اصول و باورهای خود را به دیگر ملل دنیا معرفی نمود و از آنها برای عضویت، دعوت به عمل آورد. سرانجام با تلاشهای بانیان و دیگر بشر دوستان، انجمن پنج نفره به جمعیت صلیب سرخ جهانی تبدیل شد.

کمک رسانی صلیب سرخ در جریان نا آرامیهای کنیا در آفریقا

کنفرانس ژنو به تصمیم گیری درباره قوانین برخورد با اسرا، زخمی ها و غیر نظامیان در جنگها می پرداخت. کنفرانس ژنو از توافق ۱۸۶۳ اعضای صلیب سرخ جهانی به عنوان مرجعی برای تعریف قوانین خود بهره برد. طی این قوانین، بی طرفی جامعه پزشکی در جنگها، حین کمک رسانی و مداوای مجروحین جنگی تعریف شد. در این معاهده بین المللی مصونیت نیروهای امداد رسان و پزشکی در میدانهای جنگ، از حملات نیروهای متخاصم نیز به تأیید رسید.

همچنین در همین سال نشان صلیب سرخ رنگ بر روی زمینه سفید، ابتدا توسط ۱۲ عضو و سپس توسط تمامی اعضا به رسمیت شناخته شد. با شروع به کار صلیب سرخ جهانی قانون دیگری نیز به مجموعه قوانین آن افزوده شد. این قانون به محافظت از مجروحین و اسرای جنگی در نبردهای دریایی می پرداخت.

صلیب سرخ، تاکنون در میادین جنگ، جان بسیاری را نجات داده و زخمهای بسیاری را مرحم بخشیده است. اعضای صلیب سرخ در این راستا، خود را از انجام سخت ترین و خطرناکترین ماموریتها، نیز معاف نکرده اند. بدین ترتیب صلیب سرخ جهانی دامنه فعالیتهای خود را آهسته آهسته گسترش داده است، بطوری که اکنون برنامه های منظم بشر دوستانه خود را در زمان صلح نیز به انجام می رساند.

کمکهای هلال احمر در جاده منتهی به فلوجه - عراق

تشکیلات:

صلیب سرخ سازمانی اکیدا بی طرف است، و کلیه منابع و توانایی های خود را در جهت

اهداف بشر دوستانه و کاهش آلام بشر به مصرف می رساند. کشورهای اسلامی

جمعیتی به نام هلال احمر را که همانند صلیب سرخ بوده و ارتباطی نزدیک با آن دارد

تاسیس کرده اند.

فدراسیون صلیب سرخ و هلال احمر از ۱۸۱ عضو تشکیل می_شود. دبیرخانه مرکزی

در ژنو قرار دارد و بیش از ۶۰ نمایندگی برای پشتیبانی و انتقال کمکهای بین المللی به

مناطق جنگی و مصیبت زده، در سراسر دنیا فعال هستند .

جمعیتهای صلیب سرخ و هلال احمر با ۹۷ میلیون داوطلب و ۳۰۰۰۰۰۰ کارمند سالانه به

بیش از ۲۳۰ میلیون نیازمند رسیدگی می کنند. جمعیتهای صلیب سرخ و هلال احمر

توسط اعضای داوطلب خود در کشورهای عضو به طور جهانی عمل می کنند و تمامی

اعضا هنگام وقوع حوادث مصیبت بار به کمک یکدیگر می شتابند و ه درمان، اسکان آواره

گان و پناهنده گان حوادث طبیعی و یا جنگها می پردازند .

اهداف:

فدراسیون بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر، بزرگترین سازمان بشر دوستانه

دنیاست، که بدون هیچ تبعیضی از قبیل ملیت، نژاد، عقاید دینی و دیدگاههای سیاسی

کمکهای خود را به بشریت ارائه می کند. هدف اصلی فدراسیون ارتقاء سطح زندگی مردم

آسیب پذیر توسط بسیج نیروهای بشردوستانه است.

این نهاد بین الملل برنامه هایی بلندمدت و همچنین برنامه های ضرب العجلی در مواقع

بحرانی دارد:

- برپایی پناهگاههای اضطراری جهت تغذیه و امداد رسانی.
- کمپ های اضطراری برای تهیه آب آشامیدنی و سرویس های بهداشتی
- یافتن اعضای خانواده های مصیبت زده .
- آموزش وسیع کمکهای اولیه و مراقبت های پزشکی در مواقع اضطراری .
- پیشگیری و ریشه کنی بیماری ها .
- پیشگیری از گسترش ایدز .
- تامین نیازهای خونی توسط جمع آوری و نگهداری خون در مواقع ضروری .
- ساماندهی به فعالیتهای داوطلبین.

سگهای تربیت شده صلیب سرخ آمریکا

نزد یاری رسانان هلال احمر ایران در جریان زلزله بم

صلیب سرخ بعنوان نشانهای رسمی بین‌المللی شناخته شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال ۱۳۵۹ دولت ایران با ارسال نامه‌ای به دولت سوئیس بعنوان امین و نگاهدارنده قراردادهای چهارگانه ژنو اعلام نمود که استفاده از شیر و خورشید سرخ رابه تعلیق درآورده و بجای آن از نشان هلال احمر استفاده خواهد نمود.

جایگاه جمعیت صلیب سرخ و هلال احمر از نظر عرف بین‌المللی بسیار حائز اهمیت است. در حال حاضر صلیب سرخ و هلال احمر جهانی بزرگترین شبکه بشردوستانه غیرسیاسی و امدادسانی جهانی را تشکیل می‌دهند. امروزه در سطح بین‌المللی یکی از معیارهای

سنجش میزان فعالیتهای بشردوستانه و غیرسیاسی در هر کشور وضعیت جمعیت ملی

صلیب سرخ و یا هلال احمر و عدم وابستگی و غیرسیاسی بودن آن است .

صلیب سرخهانی به سبب کوششهای بی مانند در جنگها تا کنون چهار بار موفق به

دریافت جایزه صلح نوبل شده است. (سالهای ۱۹۰۱ - ۱۹۱۷ - ۱۹۴۴ - ۱۹۶۳)

روز جهانی صلیب سرخ و هلال احمر

کمیته بین المللی صلیب سرخ (ICRC) سازمانی است بیطرف ، بیغرض و مستقل که وظیفه منحصرأ بشردوستانه آن عبارت است از حفاظت از زندگی و کرامت قربانیان جنگ و نیز خشونت داخلی، و یاریسانی به آنها. کمیته بین المللی ، کار هدایت و هماهنگسازی فعالیت های امدادی نهضت را در مواقع منازعات به عهده دارد. وانگهی ، تلاش می ورزد با ترویج و تقویت حقوق بین الملل بشردوستانه و اصول بشردوستانه جهانی ، از بروز آلام انسانی

جلوگیری کند. کمیته که در ۱۸۶۳ تأسیس شده است، منشاء نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر است.

فدراسیون بین المللی جمعیت های صلیب سرخ و هلال احمر بر پایه اصول نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر فعالیت می نماید تا انگیزه بخش ، تسهیل کننده و ترویج گر آن باشد که فعالیت هایی که توسط جمعیت های ملی عضو آن انجام می شوند ، وضعیت آسیب پذیر ترین مردم را ارتقاء بخشند. فدراسیون که در سال ۱۹۱۹ تأسیس شده است کار هدایت و هماهنگسازی یاری های جهانی نهضت به قربانیان سوانح طبیعی و تکنولوژیک، به پناهندگان، و نیز در موقعیت های اضطراری بهداشتی، را به عهده دارد. در صحنه بین المللی ، فدراسیون ، نماینده رسمی جمعیت های خود می باشد. این سازمان هماهنگی میان جمعیت های ملی را ترویج می دهد و تلاش می کند تا توان آنها را در اجرای برنامه های کارآمد آمادگی سوانح ، بهداشتی و اجتماعی تقویت نماید.

جمعیت های ملی صلیب سرخ و هلال احمر مظهر فعالیت و اصول نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر در ۱۷۸ کشوراند. جمعیت های ملی به عنوان

معین مقامات دولتی کشورهای خود در زمینه بشردوستانه هستند و طیفی از خدمات را شامل برنامه های امداد اضطراری ، بهداشتی و اجتماعی ، جمعیت های ملی به مردم غیر نظامی آسیب دیده یاریرسانی می کنند و ، هر جا که اقتضاء نماید، از خدمات پزشکی نیروهای مسلح حمایت به عمل می آورند.

کمیته بین المللی صلیب سرخ ، فدراسیون و جمعیت های ملی ، ارکانی مستقل اند . هر یک از آنها دارای موقعیت های انفرادی خویش است و هیچ اختیاری بر یکدیگر اعمال نمی کنند. سپس درباره بخش های نهضت ، آگاهی بیشتری به دست خواهیم داد.

ارکان قانونی نهضت

نهضت دارای سه رکن قانونی است که چهارچوبه های عمده تفکر و کار آنرا تعیین می کنند و یوندهای حیاتی را برای یگانگی اجزاء آن فراهم می سازند.

ارکان قانونی نهضت عبارتند از:

کنفرانس بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر؛

شورای نمایندگان نهضت بین المللی صلیب سرخ

و هلال احمر؛

کمیسیون دائمی صلیب سرخ و هلال احمر.

کنفرانس بین المللی

کنفرانس بین المللی عالیترین رکن اصمیم گیری نهضت است و مجمعی است برای بحث درباره امور مورد علاقه مشترک دولت ها و نهضت.

کنفرانس بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر ، هیات های نمایندگی زیر را از درون نهضت و نیز از دول امضاء کننده قراردادهای ژنو گردهم می آورد تا در محیطی غیر سیاسی درباره اقدامات عرصه بشردوستانه بحث و تصمیم گیری نمایند:

جمعیت های ملی (در حال حاضر : ۱۷۸ جمعیت ملی)؛

کمیته بین المللی صلیب سرخ؛

فدراسیون بین المللی، و

دول امضاء کننده قراردادهای ژنو(در حال حاضر: ۱۸۸ کشور).

هریک از هیات های نمایندگی تنها دارای یک رای هستند. افزون بر این ،

نمایندگان بیش از ۶۰ سازمان دولتی ، غیر دولتی ، منطقه ای یا تخصصی نیز

در کنفرانس بین المللی به عنوان ناظر شرکت می جویند اما حق رای ندارند.

اقدامات عمده حقوق بشردوستانه که در کنفرانس ها مورد بحث و تصمیم

گیری قرار می گیرند عبارتند از:

توسعه حقوق بین الملل بشردوستانه؛

اجرای عملی هنجارها و معیارهای آن تا تضمین گردد مورد احترام می باشند؛

تقویت همکاری میان صلیب سرخ / هلال احمر و دولت ها در عرصه

بشردوستانه؛

هماهنگسازی یاری بشردوستانه بین المللی؛

یاری به پناهندگان و آوارگان؛

کنفرانس ، علی الاصول ، هر چهار سال یک بار برگزار می شود اما از آنجا که

هدف آن فراهم ساختن جایگاهی برای گفتگوی میان نهضت و دولت ها می

باشد ، گهگاه ، روایدهای سیاسی موجب تعویق یا عدم برگزاری آن می شوند.

شورای نمایندگان

شورای نمایندگان ، هیات نمایندگی به شرح زیر را گرد هم می آورد:

جمعیت های ملی ؛

کمیته بین المللی صلیب سرخ ؛ و

فدراسیون بین المللی.

شورای نمایندگان ، اجلاس اجراء خود نهضت است، و از این رو دولت ها در آن حضور ندارند. شورا در مناسبت های برگزاری هر کنفرانس بین المللی ، علی الاصول ، در مناسبت های برگزاری هر مجمع عمومی فدراسیون . تشکیل جلسه می دهد.

وظایف شورای نمایندگان به شرح زیر است:

تصویب دستور کار موقت بین المللی؛

پیشنهاد نام نامزدهای احراز مقام های کنفرانس بین المللی (رئیس و نواب رئیس کنفرانس و کمیسیون ها و گزارشگران کمیسیون ها).

کمیسیون دائمی

کمیسیون دائمی مرکب از نه عضو به شرح زیر است:

پنج عضو به انتخاب کنفرانس بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر؛

دو عضو از کمیته بین المللی صلیب سرخ ، که یکی از آنها رئیس کمیته خواهد

بود؛

دو عضو از فدراسیون بین المللی ، که یکی از آنها رئیس فدراسیون خواهد بود.

کمیسیون دائمی ،؟ امین؟ کنفرانس بین المللی است و مسئولیت آماده سازی آن را به عهده دارد. عمده وظایف آن به شرح زیر است:

ترویج هماهنگی در کار نهضت و هماهنگ سازی بخش های نهضت؛

ترغیب و پیشبرد اجرای قننامه های کنفرانس؛

بررسی موضوعات مربوط به کل نهضت؛

انجام ترتیبات لازم جهت برگزاری شورای نمایندگان؛

در صورت تصمیم نهائی کنفرانس، کمیسیون دائمی، در فواصل زمانی

کنفرانس ها ، مسئول رفع اختلاف آراء در زمینه تفسیر و مصداق پذیری

اساسنامه و آیین نامه های نهضت ، و همچنین مسائلی است که کمیته بین

المللی صلیب سرخ یا فدراسیون در مورد اختلافاتی که با هم دارند به آن

ارجاع می نمایند.

کمیسیون دائمی، رئیس خود را رسماً بر می گزیند، و دستکم سالی سه بار

تشکیل جلسه می دهد.

علامت های نهضت

در قرارداد ۱۸۶۴ ژنو تنها علامت صلیب سرخ ذکر شده است، که وارونه پرچم کشور سوئیس است. جمعیت امداد به زخمیان کشور عثمانی، در جریان جنگ این کشور با کشور روسیه در سال ۱۸۷۶ برای نخستین بار علامت هلال احمر را به کار برد، و از آن پس شماری از جمعیت های کشورهای اسلامی همین علامت را به جای صلیب سرخ برگزیدند که در قراردادهای ۱۹۴۹ ژنو پروتکل های الحاقی ۱۹۷۷ به رسمیت شناخته شده است. علامت دیگری نیز به صورت شیرو خورشید سرخ صرفاً جهت جمعیت شیرو خورشید سرخ ایران به تصویب رسیده بود که دولت جمهوری اسلامی

ایران در سال ۱۹۸۰ کاربرد آن را به حال تعلیق در آورد و از علامت هلال احمر استفاده نمود.

علامت های صلیب سرخ و هلال احمر را می توان هم به عنوان علامت های حفاظتی به کاربرد و هم به عنوان علامت های نشانگر. کاربرد حفاظتی علامت بدین معنا است که نشانی از برای کارمندان پزشکی و دینی و نیز وسائل پزشکی باشد که باید در جریان منازعه مسلحانه مورد احترام و حفاظت قرار گیرند. هر گون سوء استفاده از علامت حفاظتی (مثلاً، حمل و نقل نظامیان توسط آمبولانس) ، افزون بر آنکه نقض حقوق بین الملل بشردوستانه به شمار می آید به ارزش حفاظتی علامت ها نیز آسیب می رساند. کاربرد نشانگرانه علامت صرفاً بدین منظور است که اشخاص یا اشیائی که با نهضت مرتبط هستند مشخص شوند و ازین رو آنها را می توان در زمان صلح نیز به کار برد. بهرگونه ، کاربرد علامت های نهضت باید برابر مقررات ملی، مقررات نهضت درباره کاربرد علامت صلیب سرخ / هلال احمر توسط جمعیت های ملی، و نیز اساسنامه های خود جمعیت های ملی باشد.

مساله علامت

برابر مقررات کنونی، دولت ها می توانند تنها یکی از دو علامت صلیب سرخ یا هلال احمر را برای حفاظت از خدمات پزشکی خود در منازعات مسلحانه به کار برند. جمعیت های ملی نیز می توانند یکی از این دو علامت ، یکی از ۱۰ شرط شناسائی رسمی جمعیت های ملی توسط کمیته بین المللی صلیب سرخ و آنگاه عضویت آنها در فدراسیون بین المللی است.

در دهه های اخیر دو مساله در کاربرد علامت بروز کرده است. نخست آنکه علامات دربردارنده مفاهیم مذهبی تلقی شده اند، و از اینرو در مواردی به ماهیت بیطرفانه آنها خدشه وارد شده و جان شماری از انسان ها را به خطر افکنده است. دیگر آنکه شماری از دولت ها و جمعیت های آنها در مورد کاربرد تنها یکی از ایندو، یا هر دوی آنها مشکلاتی دارند.

برای حل این مشکل ، گروه کاری مشترکی از دولتها و صلیب سرخ در سال ۲۰۰۰ با پذیرش یک علامت سوم موافقت کرده است. این علامت الحاقی را می توان در منازعات مسلحانه به عنوان علامت حفاظتی به کار برد، و جمعیت ملی نیز می تواند از آن ، با افزودن یک علامت محلی ، به عنوان یک علامت نشانگر

استفاده نماید. بر این اساس پروتکلی تهیه شده است که باید به تصویب کنفرانس دیپلماتیک که دولت ها در آن عضویت دارند برسند.

استراتژی عمومی نهضت

استراتژی نهضت در سال ۲۰۰۱ به تصویب رسید. هدف آن ، تقویت توانائی نهضت است برای آنکه با اقدام کارآمد بشردوستانه به مردم آسیب پذیر بپردازد. استراتژی، شرحی کلی از اهداف و نتایج مورد انتظار بدست می دهد در این باره که چگون کمیته بین المللی صلیب سرخ ، فدراسیون ، و جمعیت های ملی در سراسر جهان می توانند با همکاری یکدیگر کار کنند.

جمعیت های ملی

برای آنکه جمعیت های ملی رسماً به عنوان عضو نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر پذیرفته شوند، باید شرائطی را دارا باشند. از جمله ، در قلمرو کشور امضاء کننده قراردادهای ژنو تشکیل شده باشند، به شیوه بایسته از سوی حکومت قانونی کشور خود بر پایه قراردادهای ژنو به رسمیت شناخته شده باشند، و در فعالیت هایی که انجام می دهند اصول

حقوق بین الملل بشردوستانه را که در قراردادهای مزبور مشخص گردیده است رهنمود خود ساخته باشند.

تاریخچه کمیته ملی حقوق بشردوستانه

الف - مقدمه

حقوق بشر دوستانه معاصر که به شکل نخستین کنوانسیون ژنو در سال 1864 آغاز گردید همزمان با تأسیس نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر بوده است . هنری دونان مؤسس این نهضت در کتاب خاطرات سولفورینو برای مقابله با آلام ناشی از جنگ ها و کاهش اثرات جنگ و خشونت و حمایت از قربانیان مخاصمات مسلحانه دو پیشنهاد اساسی ارائه کردند :

۱- در همه کشورها جمعیت های ملی داوطلب برای کمک به قربانیان براساس اصول

بیطرفی و بیغرضی تأسیس گردد.

۲- کشورهای جهان اصول تخلف ناپذیر بشر دوستانه برای رعایت معیارهای انسانی در

خلال جنگ ها به تصویب برسانند . پیشنهاد اول منجر به ایجاد نهضت بین المللی صلیب

سرخ و هلال احمر و پیشنهاد دوم موجب تصویب اولین کنوانسیون ژنو و تکوین حقوق بشر دوستانه کلاسیک و بدنبال آن معاهدات دو جانبه ، چند جانبه و اسناد و میثاقهای حقوق بشر دوستانه و توسعه و ترویج این شاخه از علم حقوق گردید. مهمترین معاهدات حقوق بشر دوستانه از جمله معاهدات چهار گانه ژنو و پروتکل‌های الحاقی و کنوانسیون لاهه با ابتکار کمیته بین المللی صلیب سرخ به تصویب رسیده است . به تبع این رویه سنتی جمعیت های ملی صلیب سرخ و هلال احمر در کنار فعالیتهای امدادی و اقدامات و کمکهای بشر دوستانه به ترویج و توسعه حقوق بشر دوستانه اهتمام می ورزند . در سالیان اخیر نیز این رسالت مهم به صورت سازمان یافته ای توسط کمیته های ملی حقوق بشر دوستانه انجام می شود .

ب- سوابق تشکیل کمیته های ملی حقوق بشر دوستانه

مساله معایب و نواقص مکانیسم های اجرای حقوق بشر دوستانه ، مشکلی بوده که همواره ذهن اعضای نهضت جهانی صلیب سرخ و هلال احمر را به خود مشغول داشته است . در کنفرانس بیست و پنجم صلیب سرخ و هلال احمر در ۱۹۸۶ ژنو به تدریج پیشنهاد ایجاد نهادهای ملی در سطح کشور ها قوت بیشتری یافت . در کنفرانس بین المللی

حمایت از قربانیان جنگ در 1993 در قطعنامه نهایی از دولت سوییس در خواست گردید

با تشکیل کمیته کارشناسان بین الدول ، راههای عملی اجرای مقررات بشر دوستانه را

مورد بررسی قرار دهند و پیشنهادهای خود را به دولت ها و کنفرانس آینده تسلیم نمایند .

این کمیته تشکیل شد و پس از بررسی های خود در بند ۵ پیشنهادهای خویش ، کشورها

را دعوت کرد نسبت به تشکیل کمیته های ملی حقوق بشر دوستانه اقدام نمایند ، همچنین

از جمعیت های ملی نیز در خواست کرد در این جهت به دولت های خود یاری رسانند.

بیست و ششمین کنفرانس بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر در سال ۱۹۹۵ ژنو

پیشنهادات کمیته کارشناسان را مورد تصویب و تایید قرار داد و مصرانه از کشورها

درخواست کرد پیشنهاد این کمیته را به مرحله اجرا در آورند . البته پیش از این مصوبات ،

نهادهای مشابه این کمیته از مدتها پیش در ۲۷ کشور جهان تشکیل شده بود اما در پی این

مصوبات ۱۸ کشور جهان این کمیته ها را تاسیس کردند و در حال حاضر دهها کشور در

حال تشکیل این کمیته هستند .

کمیته های ملی حقوق بشر دوستانه عمدتاً "تمام وظایفی که دولت ها در رابطه با مقررات

بشر دوستانه به خصوص کنوانسیون های چهار گانه ژنو ۱۹۴۹ بر عهده دارند انجام می

دهند . ویژگی مهم این کمیته ها بین وزراتی بودن آنهاست . در تمامی کشور های تشکیل

دهنده کمیته مذکور ، وزارتخانه ها و سازمان های دولتی در این کمیته ها نمایندگی دارند .
موفق ترین نمونه های این کمیته ها در سطح جهان ، کمیته هایی بوده اند که تحت ریاست
جمعیت های ملی تشکیل شده اند ، به عنوان مثال کمیته ملی حقوق بشر دوستانه جمهوری
فدرال آلمان که یکی از فعال ترین وقوی ترین کمیته های ملی محسوب می شود تحت
ریاست جمعیت صلیب سرخ آلمان فعالیت می کند .

ج - سابقه تأسیس کمیته ملی حقوق بشر دوستانه جمهوری اسلامی ایران

بطور کلی نقش و کار کرد اصلی جمعیت هلال احمر در زمینه حقوق بشر دوستانه چه قبل
و چه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی مغفول مانده است و تا آنجا که بررسی شده است
جمعیت ایران فعالیت موثری در زمینه ترویج حقوق بشر دوستانه نداشته است . لیکن در
قانون اساسنامه جمعیت مصوب ۱۳۶۷ این وظیفه برای جمعیت هلال احمر ذکر شده است
طبق بند ۷ ماده ۹ ، بند ۶ ماده ۳ و ماده ۱ قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر مصوب
۱۳۶۷/۲/۸ این وظایف بر عهده جمعیت هلال احمر قرار داده شده است . در ضمن طبق
ماده ۵ همان قانون کلیه وزارتخانه ها ، سازمانها ، شرکت ها و موسسات دولتی موظف
گردیده اند در اجرای وظایف جمعیت همکاری و تشریک مساعی لازم را بنمایند. در قانون

اساسی سال ۸۲ یکی از چهار نفر نماینده رییس جمهور در هلال احمر در شورای عالی

هلال احمر یک نفر از شخصیت های برجسته و مطلع و مسلط به امور حقوقی بشر

دوستانه ذکر شده است. به دنبال تحولات مذکور در سطح بین المللی آقای « کورنلیو

سوماروگا » از طریق وزارت امور خارجه ، رسماً تقاضا کرد که جمهوری اسلامی ایران

نسبت به تشکیل این کمیته اقدام کند . وزارت امور خارجه در بررسی های خود بنا به

مراتب فوق الذکر جمعیت هلال احمر را مناسب ترین مرجع برای تصدی ریاست این کمیته

تشخیص داد. به دنبال مکاتباتی که میان جمعیت هلال احمر و وزارت امور خارجه صورت

گرفت ، نهایتاً مقرر گردید که وزیر امور خارجه طی نامه ای به وزرای محترم دادگستری

کشور ، آموزش و پرورش ، فرهنگ و آموزش عالی ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

، ریاست محترم ستاد کل نیرو های مسلح و معاونت محترم حقوقی و پارلمانی ریاست

جمهوری از وزارتخانه ها و نهاد های مذکور در خواست نمایند که در این جهت با جمعیت

هلال احمر همکاری نمایند . نامه مذکور به شماره ۶۱۱/۲۳۴۰ به تاریخ ۷۵/۱۲/۱۳ ارسال

گردید . در این نامه وزارت امور خارجه آمادگی همکاری فعالیت خود را نیز اعلام نمود .

نهایتاً: هیات وزیران نیز در جلسه مورخ ۷۶/۱۱/۱۲ به موجب مصوبه شماره ۷۷۶۳۶ / ت

۱۸۳۰۴ ه مجوز تشکیل ملی حقوق بشر دوستانه جمهوری اسلامی ایران را صادر نمود .

به دنبال آن آیین نامه کمیته ملی نیز در اداره کل حقوقی جمعیت هلال احمر تهیه و از کلیه نهاد ها و سازمانهای ذیربط در مورد آن نظر خواهی شد.

آیین نامه مذکور طی شماره ۱۰۴۵ مورخ ۷۷/۲/۷ جمعیت هلال احمر به هیات محترم

وزیران ایفاد شد و با پیگیری های مکرر در جلسه مورخ ۷۸/۲/۲۷ به موجب مصوبه

شماره ۷۷۱۲۵/ت ۱۹۶۵۱ به تصویب رسید و در خرداد ماه ۱۳۷۸ به جمعیت هلال احمر

ابلاغ شد . آیین نامه مصوب در راستای اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

به نظر ریاست محترم وقت مجلس شورای رسید و متعاقبا "ایشان نقطه نظرات اصلاحی

خود را اعلام نمودند ، در نتیجه هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۳/۱۸ طبق نظر

ریاست محترم مجلس این آیین نامه را اصلاح نمود ، اصلاحیه مذکور نیز در تاریخ

۷۹/۴/۷ ابلاغ گردید.

فعالیت های کمیته ملی

شماره ای از برنامه ها و فعالیت های دبیر خانه کمیته ملی حقوق بشر دوستانه از سال

۱۳۷۸ تا ۱۳۸۲

۱- تدوین و به تصویب رساندن آیین نامه کمیته ملی حقوق بشر دوستانه در هیات

وزیران به تاریخ ۱/۲/۱۳۷۸

۲- تشکیل هفده جلسه شورای بین وزارتی کمیته ملی باشرکت وزارتخانه های عضو

شورا و ترتیب اجرای جلسات تخصصی شورا و انعکاس خلاصه مذاکرات به وزرای

مربوطه .

۳- ترجمه ، انتشار و چاپ کتابها و بروشورهای ذیل :

- کتاب آشنایی با حقوق بشر دوستانه بین المللی به انضمام کنوانسیونهای ژنو و پروتکل

های الحاقی

- کتاب حقوق بین الملل بشر دوستانه پاسخ به سوالات

- کتاب قواعد کاربردی حقوق مخاصمات مسلحانه

- کتاب بررسی تحولات اخیر حقوق بشر دوستانه بین المللی (مجموعه مقالات)

- کتاب رعایت حقوق بشر دوستانه بین المللی

- کتابشناسی حقوق بشر دوستانه بین المللی

- تهیه دو مجموعه کیت آموزشی به عنوان «حقوق بشر دوستانه بین المللی» و « اجرای

ملی حقوق بشر دوستانه »

- تدوین بروشور « حقوق بشر و حقوق بشر دوستانه » و انتشار آن از طریق سازمان

- انتشار بروشور آشنایی با کمیته ملی حقوق بشر دوستانه

- علاوه بر موارد فوق کمیته کتاب هایی ذیل را نیز در دست ترجمه دارد :

- Basic Rules of the Geneva Conventions and Their Additional
Protocols.

- Handbook on the Law of War for Armed Forces.

- International Law Concerning the Conduct of Hostilities.

- Highlights from the book To Serve and To Protect.

- Dictionary of the International Law of Armed Conflicts.

۴- برگزاری «نخستین سمینار بررسی تحولات اخیر حقوق بشر دوستانه بین المللی» در

دانشگاه تهران در تاریخ 20/9/81 و پیگیری چاپ کتاب مجموعه مقالات سمینار

۵- برگزاری همایش « نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر و حقوق بشر دوستانه

بین المللی» در تاریخ ۶ اردیبهشت 1383 در تالار علامه امینی دانشگاه تهران

۶- پیشنهاد تصویب پروتکل های الحاقی به کنوانسیون های ژنو و شرکت در جلسات

کمیسیون سیاسی هیأت دولت و پیگیری مکرر آن که در نهایت منجر به تصویب پروتکل

ها از سوی هیأت دولت و تقدیم لایحه تصویب آن به مجلس شورای اسلامی گردید.

۷- پیش نویس قانون مجازات مرتکبین جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت و پیگیری آن

تا تصویب مجلس شورای اسلامی و شرکت در جلسات مجمع تشخیص مصلحت نظام .

۸- همکاری در برگزاری دوره آموزشی حقوق بشر دوستانه توسط سازمان جوانان .

۹- همکاری با جمعیت دفاع از ملت فلسطین و تألیف کتاب « انتفاضه از دیدگاه حقوق بشر

دوستانه بین المللی »

۱۰- شرکت در سمینارهای بین المللی و دوره های آموزشی بین المللی جهت روز آمد

کردن اطلاعات ...

۱۱- تدوین طرح درس « حقوق بشر دوستانه » دانشکده های افسری و تلاش در جهت

تصویب این واحد درسی در سایر دانشکده ها .

۱۲- برقراری ارتباط مؤثر با مؤسسات دولتی و عمومی و مراکز علمی داخل و خارج

کشور از قبیل وزارت کشور ، وزارت خارجه ، دانشگاهها ، دانشگاه هاروارد ، کمیته بین

المللی صلیب سرخ ، کمیساریای عالی پناهندگان و موسسه حقوق بشر دوستانه سان رمو.

۱۳- تهیه پیش نویس گزارش وزیر محترم امور خارجه به دبیر کل سازمان ملل در مورد

بهبود اوضاع حقوق بشر دوستانه در ایران و ثبت آن در سازمان ملل متحد .

۱۴- انتشار دهها بیانیه در مورد فجایع انسانی از جمله مکاتبه با صلیب سرخ ایالات

متحده آمریکا و پیگیری وضعیت ایرانیان مقیم در آن کشور و پاسخ مثبت و مؤثر جمعیت مذکور .

۱۵- درج چندین مقاله ، مصاحبه و گزارش در روزنامه های داخل کشور و یک روزنامه ایتالیایی در مورد کمیته ملی و موضوعات حقوق بشر دوستانه .

۱۶- پیشنهاد تدوین قانون « حفاظت از مرزها و حقوق پناهندگان » و انجام مطالعات و جلسات مقدماتی در خصوص این قانون .

۱۷- تدوین طرحی در خصوص دستورالعمل ترجمه و چاپ کتاب و پشتیبانی از پروژه های علمی مربوط به حقوق بشر دوستانه و پیشنهاد تأمین مالی پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری عناوین مربوطه .

۱۸- تأسیس کتابخانه تخصصی حقوق بشر دوستانه و ارائه خدمات به پژوهشگران لینک ها :

-اخبار (News)

-انتشارات (Publication)

-مقالات (Articles)

-اسناد بین المللی و منطقه ای (International and Regional Instrument)

-فعالیت های کمیته ملی (Activities)

تاریخچه سازمان داوطلبان

یکی از اصول اساسی نهضت جهانی صلیب سرخ و هلال احمر خدمات داوطلبانه است . در

جهت تحقق این اصل ، هم اکنون در یکصد و هفتاد و هشت کشور دنیا سازمانها و

مؤسسات داوطلبان وابسته به جمعیت های ملی صلیب سرخ و هلال احمر فعالیت می کنند

بنا براین این سازمان ها وظیفه دارند بر اساس و در راستای اهداف نهضت بین المللی

صلیب سرخ و هلال احمر با بسیج کلیه توان انسانی خود نسبت به بهبود زندگی مردم

آسیب پذیر اقدام نمایند در کشور ما هم سازمان داوطلبان با هدف حمایت از نیازمندان ، از

طریق سازماندهی و بهره مندی از توان اقشارجامعه که منجمله افرادی که داوطلبانه به

عضویت افتخاری جمعیت در آمده اند تأسیس گردید و تاکنون سه دوره را بشرح زیر

پشت سر گذاشته است . دوره اول از ابتدای تشکیل تا سال ۱۳۵۹ دوره دوم از سال ۱۳۵۹

تا سال ۱۳۷۸ و دوره سوم از سال ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۱ .

پیشنه و عملکرد این سازمان در سه دوره مذکور به ترتیب زیر ارائه می گردد دوره اول از

ابتدای تشکیل تا سال ۱۳۵۹ .

از اولین اساسنامه جمعیت شیر و خورشید سرخ در سال ۱۳۰۱ شمسی چنین آمده است

که :

جمعیت بر پایه کمک های نقدی و عملی عموم مردم تشکیل شده است .

در ماده ۳۵ این اساسنامه تأکید شده است که: به دولت محترم ایرانی یا خارجی که

خدمات شایان به جمعیت نموده باشند عنوان عضویت افتخاری و رقم افتخار اعطاء می

شود همچنین در ماده ۴۳ آمده است که خدمات مذکور تماماً افتخاری است و فقط در هر

مرکزی از پایتخت و ایالات یک نفر منشی استخدام می شود در اساسنامه ۱۳۲۷ تأکید

گردیده که خدمات شیر و خورشید سرخ ایران افتخاری و مجانی است . بر این اساس ،

خدمت در جمعیت داوطلبانه و به دو شکل امکان پذیر بوده است اول پرداخت حق عضویت

، دوم پرداخت حق عضویت همراه با ایفای نقش در انجام خدمات نوع پرورانه که

در صورت انجام ندادن تعهدات افتخار خدمت در جمعیت از اعضاء سلب می شده است .

برای انسجام بیشتر و بهتر فعالیتهای داوطلبانه جمعیت ، مجمع عمومی سازمان داوطلبان

در سال ۱۳۵۰ تشکیل گردید و در همان سال اقداماتی مانند خرید اوراق مربوط به

ساختمان مدرسه توسط بانوان عضو سازمان داوطلبان صوت گرفت .

در شهریور ماه سال ۱۳۵۲ شورایی عالی سازمان داوطلبان تشکیل و اقدام به تصویب و

ابلاغ آیین نامه سازمان داوطلبان نمود .

بموجب این آیین نامه چهار رکن اساسی سازمان به ترتیب رییس ، شورای عالی ، شورای

اجرایی و کمیته های آن شامل : خدمات عمومی، برنامه ریزی و آموزش، بهداشت و امداد

تشریفات و روابط عمومی با اضافه همکاری با سایر ادارات ایجاد گردید .

پس از تصویب آیین نامه مذکور در سال ۱۳۵۲ تا پیروزی انقلاب اسلامی سازمان

داوطلبان اقداماتی مانند کمک به جدامیان ، احداث ساختمان تکمیلی شیر خوارگاه جمعیت

شیر و خورشید تبریز و غیره را انجام داده است .

پس از پیروزی انقلاب در سال ۱۳۵۷ نقش سازمان به تبع جمعیت در آن دوران کم رنگ

گردید و تا سال ۱۳۵۹ و تصویب اساسنامه جدید فعالیت چندانی نداشت .

دوره دوم از ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۸

از سال ۱۳۵۷ به بعد هم زمان با بروز تحولاتی در ساختار و وظایف جمعیت از جمله تغییر

نام شیر و خورشید سرخ ایران به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران ، فعالیت

سازمان داوطلبان از برای مدتی متوقف شد .

در دی ماه سال ۱۳۵۹ آیین نامه سازمان داوطلبان تصویب و سپس در سالهای ۶۱ ، ۶۲ و

۶۳ با تغییراتی مجدداً ابلاغ گردید .

قدر مسلم آن است که تا سال ۱۳۶۳، هیئت سازمانی این سازمان محفوظ بوده است در

همان سال آیین نامه عضویت افتخاری در جمعیت هلال احمر تصویب گردید.

و از سال ۶۴ با تغییر ساختار، سازمان داوطلبان به اداره کل امور داوطلبان تغییر یافته و

به عنوان زیر مجموعه معاونت خدمات اجتماعی جمعیت هلال احمر تغییر یافته فعالیت می

نموده است.

نمونه هائی از فعالیتهای اداره کل داوطلبان (معاونت خدمات اجتماعی بین سالهای ۵۹ تا

سالهای ۱۳۷۸ بدین شرح است:

با بروز جنگ تحمیلی در شهریور ماه ۱۳۵۹ اداره کل داوطلبان وظیفه امداد به جبهه های

جنگ و جمع آوری کمک های مردمی به صورت نقدی و غیر نقدی را بر عهده داشته است

از قبیل:

۱- مشارکت وسیع و گسترده در فعالیت های ستاد جذب کمک های مردمی برای جبهه

های جنگ این ستاد وکب بوده از جهاد سازندگی، جمعیت هلال احمر و ارتش.

۲- برپایی شانزده ۱۶ ستاد دائمی و دهها پایگاه سیار جمع آوری کمک های در میادین

شهر تهران.

۳- جمع آوری کمک های مردمی و ارسال آن برای مناطق زلزله زده.

۴- در سالهای پس از ۱۳۷۰ فعالیت اداره کل داوطلبان در قالب کمک رسانی به مددجویان

و آسیب دیدگان و پذیرایی از نیازمندان به فعالیتهای مختلف و همچنین جمع آوری کمک

های مردمی و اهداء آن به آوارگان عراقی و به خانواده های نیازمند و آسیب دیده.

دوره سوم از سال ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۱ براساس ساختار جدید جمعیت ، اداره کل داوطلبان و

خش اعظم معاونت خدمات اجتماعی سابق جمعیت در ابتدای سال ۱۳۷۹ در یکدیگر تلفیق

و به سازمان داوطلبان تبدیل گردید .

اقدام فوق دجهت احیاء و تحقق یکی از اصول نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر

یعنی خدمات داوطلبانه صورت پذیرفت

لذا به منظور تبیین و ترسیم صحیح اهداف و وظایف و ساختار سازمان نسبت به جمع

آوری و بررسی کلیه منابع و سوابق مرتبط از جمله مصوبات فدراسیون و مقررات جمعیت

هلال احمر و همچنین عملکرد و تجربیات سایر جمعیت‌های ملی اقدام که حاصل آن : تدوین

و تنظیم اهداف شرح وظایف و نمودار تشکیلاتی سازمان داوطلبان بوده است.

منابع مورد استفاده جهت تدوین و تنظیم استراتژی سازمان عبارت بود از شانزده تیم

داخلی و تیم خارجی .

بر اساس منابع مورد استفاده و بررسی کارشناسانه ، سازمان داوطلبان مأموریت دارد با

استفاده از خدمات داوطلبانه ، نیاز اقشار آسیب پذیر را شناسایی و آورده نماید و به

عبارت دیگر سازمان داوطلبان حلقه اتصال میان نیازمندان و توانمندان است

ساختار و فعالیت ها .

و وظایف و اقدامات سازمان داوطلبان در سه مرحله

مرحله اول سیاستگذاری (نتیجه مورد انتظار) که عبارتست از:

نیاز نیازمندان ، حلقه اتصال و توان توانمندان ، امداد و نجات ، داوطلبان ، جوانان و در

شرایط عادی در شرایط حادثه : امداد و نجات ، جوانان و داوطلبان.

مرحله دوم استراتژی اجرایی عبارتست از :

طبقه بندی تعیین اولویت ، تعریف شناسایی نیاز نیازمندان ، حلقه اتصال ، توان توانمندان،

تعریف شناسایی ، دعوت ، پذیرش طبقه بندی ، سازماندهی ، بهره برداری از خدمات،

حمایت ، هدایت و نظارت ، شیوه رفع مشکلات و تأمین نیاز مندیها . منابع مالی مادی و

انسانی و بالاخره شیوه بهره برداری از توانمندیها

مرحله سوم اجراء :

دستور کار برای اجرای برنامه های تنظیمی در تمام زمینه های مورد اشاره در مرحله

دوم .

وظایف سازمان داوطلبان

با توجه به مراتب قوی سازمان داوطلبان دو وظیفه عمده بر عهده دارد .

وظیفه اول :جذب نیروی انسانی و مشارکتهای مردمی (داوطلب) استفاده از تجربیات ،

تخصصها ، دانش و فرصت های داوطلبان در این مرحله از اهمیت ویژه ای برخوردار است

درحال حاضر جمعیت هلال احمر از همکاری و مشارکت دو میلیون عضو افتخاری و یا

داوطلب برخوردار است .

تعریف عضو داوطلب : فرد یا شخصی است که داوطلبانه با اراده و اختیار بدون چشم

داشت مادی ، بدور از ملاحظات سیاسی ، قومی ، نژادی و مذهبی به طور مستمر یا

مقطعی با ابتکار و برخورداری از توانمندی به صورت کارآمد در جهت اهداف

انساندوستانه با جمعیت هلال احمر همکاری داشته باشد .

سازمان دارای سه نوع داوطلب است .

۱- داوطلب عام : که آموزشهای امدادی را گذرانده و در زمان وقوع حوادث و سوانح با

جمعیت همکاری می نماید .

۲- داوطلب خاص: اعضای داوطلبی که علاوه بر همکاریهای مقطعی مورد اساره جمعیت

حق عضویت نیز به صورت مستمر پرداخت می نمایند داوطلبان خاص تعدادشان در حال

حاضر ۱۱۶/۰۰۰ نفر است .

۳- داوطلبان خبره : داوطلبان متخصصی صاحب نظر ، مدیر ، دانشمند و خبره ای که به

عنوان عضو افتخاری جمعیت علاوه بر مشارکت در انجام موارد فوق آمادگی لازم جهت

ارایه توان ، تجربه دانش و تخصص در شرایط عادی را نیز اعلام داشته اند .

داوطلبان خبره تا پایان نه ماهه اول ۱۳۸۱ / ۱۹۸۶۸ نفر می باشد از جمله اعضای داوطلب

فوق می توان به عضویت افتخاری ارسال جمهوری و مجلس شورای اسلامی و برخی

از معاونین و مشاورین رییس جمهور ، وزراء و شخصیت های برجسته روحانی ، فرهنگی ،

علمی ، هنری و ورزشی اشاره کرد .

آمار و اطلاعات اعضای داوطلب خبره سازمان در سطح کشور طی سالهای ۷۸ تا نه ماهه

سال ۱۳۸۱ عبارت است از :

تا پایان سال ۱۳۷۹ چهار هزار نفر

تا پایان سال ۸۰، ۹۴۸۰ نفر

تا پایان نه ماهه سال ۱۳۸۱ ، ۸۶۸ نفر

صدور کارت عضویت برای داوطلبان که به عضویت افتخاری در آمده اند در چهار گروه :

مهارت ، مشارکت ، هدایت و حمایت تقسیم می شوند .

هر یک از گروه ها به کمیته هایی تقسیم گردیده اند .

یک از کمیته های فعال کمیته زنان خانه دار است که از سال ۱۳۸۰ فعالیت خود را آغاز و تاکنون با ایجاد ۲۸ کمیته زنان خانه دار در استان ها نسبت به جذب ۴۰۰ عضو داوطلب از بین زنان خانه دار اقدام نموده است.

روز جهانی داوطلبان

نامگذاری روز پنج دسامبر به عنوان روز جهانی داوطلبان و همچنین تصویب سال ۲۰۰۱ از سوی مجمع عمومی سازمان ملل متحد به عنوان سال جهانی داوطلبان بیانگر اهمیت ویژه و توجه بیشتر به موضوع خدمات داوطلبانه در شرایط کنونی است .

انعکاس در همه رسانه ها

همزمان با همکاری سایر واحدهای مربوط در جمعیت به مناسبت بزرگداشت روز جهانی داوطلبان اقداماتی به شرح زیر انجام داده است:

- ۱- انعکاس خبر روز جهانی داوطلبان از طریق صدا و سیمای جمهوری در شبکه ها و بخش های مختلف از جمله مصاحبه رییس محترم جمعیت در بخش گزارش ویژه خبری در اجرای شبکه دو سیما.

- ۲- نصب پلاکارت در بزرگداشت روز جهانی در معابر عمومی تهران و شهرستانها.
- ۳- برگزاری همایش داوطلبان در مرکز استانهای سراسر کشور.
- ۴- طراحی ، چاپ و انتشار پوستر مشارکت های مردمی.
- ۵- ارسال پیام تشکر ازسوی سازمان داوطلبان برای ، هریک از هزاران داوطلبی که عضویت افتخاری جمعیت را پذیرفته اند .
- ۶- انتخاب و معرفی داوطلب برگزیده جمعیت ، سازمان داوطلبان با همکاری جمعیت مراکز استانها نسبت به انتخاب و معرفی ۳۹ نفر از داوطلبان نمونه سال در سال ۱۳۸۲ .
- ۷- داوطلبان برگزیده سال ۱۳۸۱.
- ۸- داوطلبان برگزیده جمعیت هلال احمر ایران در سال ۱۳۸۱ سی و نه نفر از میان سی و نه استان و شهرستان انتخاب شده اند .
- ۹- فعالیتهای انجام پذیرفته توسط داوطلبان طی سالهای ۱۳۷۹ لغایت نه ماهه اول سال ۸۱ .
- ۱۰- ارزش کمک های مالی طی سالها و ماههای مذکور مجموعاً سر به میلیارد ها ریال می زند که طی سیصد و یک هزار و چهار صد و چهل و شش ساعت صرف پرداخت این کمک ها شده است .
- ۱۱- دعوت از دویست سازمان خیریه غیر دولتی (NGO) .

۱۲- ضمن دعوت از دویست سازمان خیریه غیر دولتی از مجموع سازمانهای مذکور ،

برگزاری همایش با حضور یکصد سازمان خیریه در ابتدای سال ۸۰ .

۱۳- تعداد پانصد و شصت سازمان غیر دولتی طی سالهای ۷۹ و نه ماهه ۸۱ همکار

جمعیت هلال احمر بودند نمونه هایی از اقدامات ، فعالیت های انجام پذیرفته توسط

داوطلبان به شرح زیر است .

۱۴- اجرای ده ها پروژه در مراکز استانها و شعب جمعیت ، اهداء خون ، اجرای کنسرت

های موسیقی مشارکت در جمع آوری کمکهای مردمی در سطح کشور ، مشارکت در جمع

آوری کمک های مردمی به نفع مردم مظلوم فلسطین ، برگزاری مسابقات فوتبال ، برپایی

نمایشگاه به نفع سیل زدگان گلستان

اقشار مورد حمایت سازمان داوطلبان

- آسیب دیدگان از حوادث و سوانح غیر مترقبه؛

- کمک به پناهندگان از کشورهای مختلف؛

- کمک به آوارگان؛

- در راه ماندگان؛

- بیماران محروم ؛

- خانواده های فاقد سرپرست؛

- کمک به زوج های جوانی که توان تأمین هزینه های زندگی خود را ندارند ؛

- کمک به دانشجو ان کم بضاعت یا بی بضاعت؛

- و بالاخره کمک به زندانیان؛

خدمات حمایتی

صندوق وام اشتغال و خودکفایی مددجویان ، خدمات درمانی و کمک های نقدی ، پوشاک

،تهیه جهزیه ، هزینه سفر و مستمري

فرزندان تحت حضانت.

شش مجتمع فرزندان تحت حضانت جمعیت هلال احمر در تهران شیراز ، مشهد ، تبریز ،

اصفهان بافت و کاشان به صورت شبانه روزی از کودکان بی سرپرست مراقبت و

نگهداری می نمایند .

و همه این فرزندان تا زمانیکه وارد جامعه شوند و سرگرم کار باشند تحت مراقبت و

حفاظت مجتمع های مزبور می باشند. جمع کل فرزندان تحت حضانت طی سالهای ۷۸ تا نه

ماهه ۱۳۸۱ ۲۳۰۰ نفر است ، تعداد فرزندان موجود در جمع ۱۴۸۰ نفر همچنین تعداد

فرزندان تحویل به خانواده های واجد شرایط طی این مدت ۸۲۰ نفرمی باشد در ضمن

روند واگذاری فرزندان تحت حضانت به خانواده های واجد شرایط در سال ۸۰ نسبت به

سال ۷۹ ، ۸۴٪ افزایش داشته است .

منابع و مآخذ :

۱- کلاس های آموزشی و جزوات مربوط به آن

۲- کتاب کمک های اولیه و امداد (مؤلف : دکتر فرشید توفیقی)

۳- سایت اینترنتی :

www.nabegheha.ir